

Motion till riksdagen 2018/19:2250

av **Solveig Zander (C)**

Åtgärder för att förhindra antal rökare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbud mot exponering av tobak och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införandet av flera rökfria miljöer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om licensiering av tobaksförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett högre pris på tobak och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa neutrala cigarettpaket, s.k. plain pack, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja åldern för inköp av cigaretter till 20 år och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fimpar ska ingå i skräplagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För att förstå rökningens nackdelar är det viktigt att veta hur tobak påverkar människan och vad ett bruk av tobak får för följder. Tobak består av torkade blad från tobakspantan som har använts av människor under flera tusen år, framförallt i Centralamerika. På 1500-talet kom tobaken till Europa. I tobak finns ämnet nikotin som är ett centralstimulerande medel som är väldigt beroendeframkallande och giftigt i stora mängder. Rökning står för en stor del av alla dödsfall i Sverige. Rent nikotin är så giftigt att det är helt förbjudet att hantera.

När man röker tobak når nikotinet hjärnan inom 10–20 sekunder. När man snusar tar det längre tid för nikotinet att nå hjärnan, men personer som snusar har ofta en mycket högre dos nikotin i blodet under en längre tid än den som röker cigaretter. Många av de som börjar röka blir beroende. Då kan det vara svårt att sluta. Det gäller med andra ord att förhindra att personer börjar röka – det är viktigast. Många rökare har någon gång

försökt eller velat sluta. 50–75 % av rökarna vill sluta och 50 % av snusarna vill sluta. Uppskattningsvis dör varannan vanerökare i förtid och vanerökning förkortar livet i genomsnitt med tio år. Socialstyrelsen uppskattar att ca 36 000 personer dog i Sverige mellan år 2010 och 2012 i rökorsakade dödsfall, det vill säga ca 12 000 personer per år.

Här är några exempel på sjukdomar som kan orsakas av rökning: cancer i lungor, mun, luftstrupe, matstrupe, urinvägar, lever och benmärg, KOL (kroniskt obstruktiv lungsjukdom), multipel skleros, giftstruma, kärlkramp och psoriasis. Rökning drabbar inte bara personen som röker, utan passiv rökning kan också orsaka många sjukdomar; till exempel finns en ökad risk för både lungcancer och hjärtinfarkt.

Även snus påverkar kroppen negativt. Sambanden mellan cancer och snus är inte lika kraftiga som mellan cancer och rökning. Men det finns studier som har visat på en högre risk för cancer i munnen och bukspottkörteln. Det finns också en högre risk för hjärtinfarkt, stroke och skador på tandköttet.

Andelen unga rökare fortsätter att minska totalt sett, men minskningen går långsammare än förut. Det finns också en tendens till att den dagliga rökningen ökar bland de 17-åriga pojkarna. Rökarnas tre viktigaste skäl för att sluta röka är att det är dyrt, att det är farligt för hälsan och att det är dåligt för utseendet.

Med hänvisning till ovanstående är det viktigt att man förbjuder exponering och att man inte får göra reklam för tobak på säljställen. All tobak skall förvaras i neutrala skåp utan reklam. Exponeringsförbudet i mindre butiker på landsbygden tas inte på allvar. Här finns reklamen kvar vilket är helt främmande för storstadsborna. Tobaksbolagen ger handlarna pengar för att de sätter upp reklam. Det behövs fler rökfria miljöer. Förutom t ex lekplatser och entréer bör det också gälla badplatser och definitivt på skolor/skolgårdar. Allt i syfte att skydda barn då dessa platser givetvis ska vara tillgängliga för alla. Licensiering av tobaksförsäljning innebär att om man inte följer de regler som finns, t ex åldersgräns, förlorar man rätten att sälja. Priset för tobak är för lågt. Det måste bli högre pris på tobak. Barn och unga är mycket priskänsliga, som framkommer ovan och därmed finns ett behov av att höja priset på cigaretter. Dessutom finns det en viktig anledning att höja åldern för inköp av cigaretter till 20 år för då blir det samma ålder som tillåter inköp av alkohol – två droger som oftast intas tillsammans och är starkt förknippade med varandra. Slängda fimpar ska betraktas som skräp och ingå i skräplagen. Den innebär att man kan bötfällas om man skräpar ner. Fimpar och snus bör ingå i skräplagen. De är dessutom farliga. Fimpar ger skador på mikroorganismer i vatten, säger professor Novotny, Kalifornien, och menar att det är vår nästa stora ödesfråga.

Plain pack eller neutrala paket är mycket viktigt att genomföra. Förpackningen är i dag en viktig reklamplats för tobaksbolagen och det lockar ungdomar och även äldre att köpa och nyttja detta farliga beroendeframkallande gift.

Solveig Zander (C)